

24 november 2024 – Zondag Voleinding

ALLES IS VLUCHTIG – ZUCHTEN – HOOP!

Prediker 1, vers 1 – 11 en Romeinen 8, vers 18-25

Wat vindt u? Zijn die woorden van de Prediker nu gewoon waar, 'precies-zoals-je-het-ook-ziet', zoals jij het ook ervaart..., of zijn deze woorden van de Prediker vooral voor de wat zwaarmoedige mensen, voor mensen die teveel nadenken over van alles en nog wat en te weinig echt leven? ... Ik heb in mijn eerste gemeente eens een kring over het boek Prediker gehouden en ik merkte dat al die bespiegelingen van de Prediker wat verschillende reacties opriep: voor de een was het een verademing: 'wat fijn als zo woorden worden gegeven aan je eigen gedachten, aan je eigen levensgevoel'. 'Zo ervaar ik het nu ook vaak!' En de ander werd er wat knorrig van: die vond het allemaal maar depressief, zwaar... en ook wel *heel* erg nadenken soms...

Ik wil in deze preek bij de Prediker starten en vervolgens bij de woorden die wij van Paulus hebben gelezen eindigen. Dat doe ik niet om zowel de optimisten als de pessimisten, de realisten en de dromers wat tevreden te stellen, zodat iedereen vanmorgen wat heeft waar hij of zij zich in kon vinden. Nee, ik denk dat wij *door die woorden van de Prediker heen* pas echt de hoopvolle woorden van Paulus te kunnen verstaan.

Ik ga dus niet bij de woorden van de Prediker eindigen, maar we moeten er ook niet *omheen*. Want wat de Prediker zegt, dat past volgens mij zo heel goed bij deze laatste zondag van het kerkelijk jaar. Deze zondag sluiten wij het kerkelijk jaar 2023-2024 af, omdat volgende week met de eerste Adventszondag een nieuw kerkelijk jaar wordt begonnen. We gaan dan weer van Advent naar Kerst, van Kerst naar Pasen, van Pasen naar Pinksteren en zo weer verder. Elk jaar doen wij dat, elk jaar dezelfde cyclus, jaarkring of hoe je het noemen wilt. Prediker zou hierover zeggen (vers 9): 'wat er geweest is, dat zal er weer zijn. Wat er plaatsvindt, dat zal weer plaatsvinden. Er is niets nieuws onder de zon'. Nu hoeft dit niet erg te zijn dat er niets nieuws is onder de zon. Bij kleine kinderen is het geen probleem als je eindeloos hetzelfde spelletje speelt, of steeds maar weer hetzelfde filmpje van vooraf aan laat zien. Maar Prediker neemt ons verder mee in zijn nadenken en vraagt zich af: wat is de zin van dit alles? Er is in de wereld zoveel beweging. In de Hebreeuwse tekst van Prediker 1 kom je steeds het werkwoord 'gaan' tegen. Het gaat, het beweegt, alles is in beweging, ontwikkeling het gaat verder, het gaat maar door, maar: *waarheen* gaat het...? *Nou, het gaat helemaal nergens heen*, zegt de Prediker. Kijk maar naar de zon: 'elke dag maakt hij zijn rondje'. Prachtig. Het wordt weer licht..., maar het wordt op zijn tijd ook weer donker. De zon verwarmt ons. Maar het voelde deze afgelopen week ook zo koud. ... Het gaat door, het is in beweging, maar het is altijd weer terug bij af. Zo ook de wind. De wind gaat alle kanten op, dan weer hier, dan weer daar, dan een zacht briesje, dan een storm... en dan weer liggen... En ook het water: het water gaat naar de zee, legt een hele reis af... en het gaat vervolgens weer terug naar de bergen en dat smeltwater wordt weer tot rivieren en die dragen het

water weer naar de zee enzovoort, enzovoort. En... er verandert niets. Er is niets nieuws onder de zon (vers 9). Dat kunnen ze in Amerika misschien denken. Dat kunnen ze bij de Mediamarkt je vertellen om je het nieuwste product voor Black Friday aan te prijzen. Dat kan je jezelf voorhouden als je binnenkort weer aan je goede voornemens gaat denken. Maar de mensheid, de wereld, het leven... er verandert niets. Dezelfde machthebbers staan op. Dezelfde verlangens en idealen zie je steeds weer terugkomen. Dezelfde oorlogen en rampen vinden plaats - in de tijd van de Bijbel waren er minstens net zoveel oorlogen als in 2024. En mocht je het gevoel hebben dat we toch echt in een andere tijd leven dan vroeger: er is eens een kleitablet gevonden van mogelijk duizenden jaren oud waarop werd geklaagd over 'de jeugd van tegenwoordig'. Die tablet van ons en die kleitablet komen akelig dicht bij elkaar dus...

Als Prediker hier nu zo over nadenkt, dan komt hij tot de conclusie: wat is dit toch doodvermoeiend. Er is heel veel beweging, alles beweegt, gaat, doet, rent en vliegt... maar tegelijkertijd draaien wij in hetzelfde kringetje rond. De ene generatie gaat en de andere komt, zo zegt de Prediker... Nou precies dat: twee weken geleden hadden wij een belijdenisdienst met vier jonge mensen, we deelden in de vreugde van deze nieuwe generatie. En nu gedenken wij degenen die uit de generaties boven hen zijn overleden... Vers 4: 'de ene generatie gaat en de andere generatie komt, maar de aarde blijft voor eeuwig staan'. En over een paar honderd jaar zal niemand meer weten wie wij zijn, wie hier is overleden, wie hier belijdenis heeft gedaan, wie hier bij is geweest. Vers 11: 'er is geen herinnering aan de vroegere dingen. Ook aan de latere dingen die nog komen, zal geen herinnering zijn.' Dat is het eeuwige kringetje waarin wij ronddraaien volgens de Prediker. IJdelheid der ijdelheden.

Nu, de woorden van de Prediker zijn niet het hele verhaal van de Bijbel, maar ik vind het wel heel mooi dat ook deze heel nuchtere, of beter: ontnuchterende, woorden ook in de Bijbel staan. Want hierdoor worden wij volgens mij gewaarschuwd om niet verkeerde, of: te gespannen, verwachtingen te koesteren. Soms wordt er zoveel van nieuwe leiders, of van nieuwe bewegingen verwacht en gaat daar zoveel aandacht naar toe, waar je vervolgens weer in teleurgesteld raakt, omdat het niet heeft gebracht wat je wilde. Dat gebeurt in de politiek. Maar ook in de kerk. Op de werkvloer. In families. In de spreekkamer van de dokter. Je hoeft niet gelijk een zwartkijker te worden hoor..., maar vestig je hoop niet al te zeer op mensen, op bewegingen, ontwikkelingen, ideeën, of op jouw eigen opvattingen. Leer van de Prediker een klein beetje dat de wereld, dat het leven niet zo simpel in elkaar zit. We komen vaak echt niet zoveel verder. Zoals de wind: het gaat soms alle kanten op... en het kan soms een heel andere kant opgaan... en soms kom je na lang draaien weer bij dezelfde windstroom uit.

En wat de Prediker ons volgens mij ook leert – en dat vind ik eigenlijk ook wel een verademing: wij *hoeven* deze wereld ook niet te kunnen begrijpen. Want wij *kunnen* het allemaal niet begrijpen. Prediker zegt (vers 8): 'alle dingen zijn zo vermoeiend, dat niemand het kan uitspreken. Het oog wordt niet verzadigd van zien, het oor wordt niet vol van horen.' Steeds weer is er wel een nieuw perspectief, kan je iets vanaf een andere kant zien. Steeds weer hoor je een nieuw geluid en ontdek je dat je nog lang niet alles wist. Steeds weer vind je een nieuw

stukje van de puzzel..., maar de hele puzzel van het leven zal je nooit begrijpen. Ook het waarom van veel dingen, waarom dingen soms zo oneerlijk zijn of zo hard... en waarom dingen maar niet anders worden, maar het soms steeds hetzelfde kringetje is... je begrijpt er niets van. Nu, probeer het ook niet allemaal te begrijpen. En val alsjeblieft daarom ook niet in de valkuil: 'als er een God is, waarom...?' Ik weet het ook niet. Maar dat is het nu juist: deze wereld is veel te complex, veel te ingewikkeld, veel te beschadigd ook... om het allemaal te kunnen doorgronden. Dat kunnen jij en ik als mensjes die er nu zijn en er over een tijdje straks niet meer zijn, gewoonweg niet.

Maar nu snel naar Paulus toe met zijn prachtige woorden in Romeinen 8 over het toekomstperspectief dat hij heeft. Hoe ik nu zo snel van de Prediker de stap kan zetten naar Paulus, heeft te maken met één woord wat Paulus gebruikt, namelijk het woord 'zinloosheid'. Paulus gebruikt precies hetzelfde woord, wat je zo vaak de Prediker hoort gebruiken: zinloosheid. IJdelheid. Vluchtigheid. Een en al vluchtigheid. Paulus stemt met de Prediker in, hij zegt (8,20): 'de schepping is aan de zinloosheid (ijdelheid) onderworpen'. En Paulus gebruikt haast nog sterkere woorden dan de Prediker, hij heeft het namelijk ook over 'de slavernij van het verderf' waar de wereld in vastzit. *Slavernij* van het verderf: wij zitten er gewoon als slaven, als verslaafden, in vast. We roepen om klimaatverandering, politieke vernieuwing, nooit meer oorlog, een eerlijkere samenleving, meer rust inbouwen in je leven, gezonder leven, beter leven..., maar het leven wordt niet beter, want wij zitten gewoon teveel vast aan onze collectieve en individuele verslavingen.

De schepping gaat gebukt onder de slavernij van het verderf... Verderf, bedorven: de uiterste houdbaarheidsdatum van de wereld komt dichterbij. Dat is de toestand van de wereld. Maar ondertussen..., ondertussen is die schepping in verwachting, zegt Paulus. Ja, echt. Al deze pijnen en rampen en cirkeltjes-waar-in-wij-rondraaien zijn als het ware steeds terugkerende weëën. Weëën, dus: heel pijnlijk. Soms voorspelbaar en soms ook helemaal niet. En je hebt geen idee hoe lang het duurt. Maar we moeten er doorheen, want: *met reikhalzend verlangen verwacht de schepping het openbaar worden van de kinderen van God* (vers 19). De schepping ziet er (vers 21) zo naar uit dat ze zal worden bevrijd van die slavernij van het verderf... om te komen tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God. Paulus lijkt haast over zijn woorden te struikelen, als een aanstaande vader die gespannen de bevalling met alle weëën en de aanstaande geboorte volgt: vrijheid..., heerlijkheid! De heerlijkheid waar straks Gods kinderen in mogen leven, in mogen rusten, van mogen genieten... het komt eraan! De schepping kan bijna niet wachten! En Paulus ook niet.

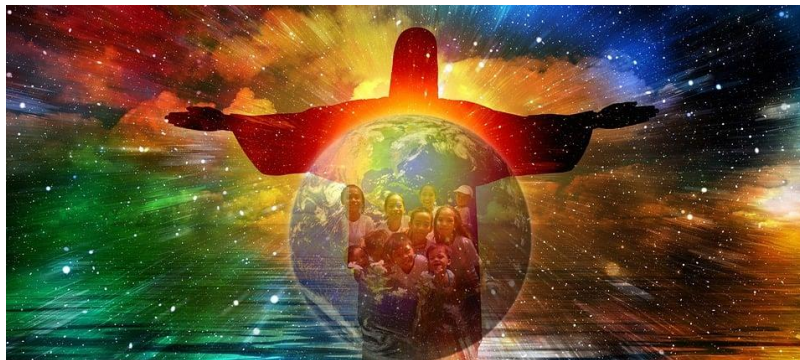
Met reikhalzend verlangen verwacht de schepping het openbaar worden van de kinderen van God.

Even wat langer bij deze zin stilstaan....: waar is de schepping nu precies vol verlangen op aan het wachten?

Het openbaar worden van de kinderen van God, dat is: dat straks bekend zal worden wie Gods kinderen zullen zijn. Dat Gods kinderen straks zullen worden geëerd. Straks zal hun naam worden geroepen en zullen zij mogen opstaan. Nieuw. Gereinigd. Gaaf. De wonden van het leven zullen niet meer pijn doen. Alles wat zij hebben opgelopen zal van hen afvallen. Daar zullen zij staan. In heerlijkheid. In de spotlights. In het licht van de Heere God.

Dat is mooi hè? Straks zal bij het aflezen van de namen de naam van onze geliefden nog een keer genoemd worden, maar het kan best dat in de loop der tijd hun namen steeds minder in onze gemeente zal worden genoemd. Totdat..., totdat... – ja, de schepping kan bijna niet wachten – totdat die naam van hen nog een keer zal worden genoemd en zij mogen opstaan: het openbaar worden van de kinderen van God. Hun naam zal niet in de vergetelheid raken. Ja, hier op aarde wel. De grafstenen vertellen nog jarenlang de namen, maar zelfs dat zal een keer ophouden. Maar straks zullen de namen bekendgemaakt worden... openbaar gemaakt worden... een eervolle vermelding..., het moment van de vrijheid en heerlijkheid van de kinderen van God.

Straks zullen de kinderen van God worden geopenbaard..., eervol worden vermeld... We moeten natuurlijk wat voorzichtig zijn om zelf allemaal namen in te gaan vullen, of namen weg te laten. Maar toch: wie zijn dan precies die kinderen van God die straks worden genoemd hè? ... Nu, als het kinderen van God zijn dan moeten het ook broertjes en zusjes van de Heere Jezus zijn. Je kunt alleen maar kind van de hemelse Vader zijn via Jezus, de ware Zoon van God. 'Niemand komt tot de Vader dan door Mij', zo zei

Jezus. Die kinderen van God, dat zijn dus – zeg maar – de broertjes en zusjes van Jezus hier op aarde. Het allerbelangrijkste voor je leven is daarom dat je alles van je leven aan Jezus overgeeft – je zonden, je schuld, je schaamte, je vragen, je zorgen – en dat je niet meer voor jezelf gaat, maar voor Hem. Dat je je niet probeert te ontworstelen aan Zijn liefde, maar dat je je aan Hem overgeeft en leeft van Zijn liefde, Zijn aanvaarding, Zijn genade... en dat je deze liefde ook door je heen laat stromen richting anderen. Zo word je een kind van God. Het is als een nieuwe geboorte: je hele leven krijgt een andere basis, een andere focus, een ander doel, namelijk: Gods liefde en genade voor ons. Kind-van-God-zijn heeft dus niets te maken met prestaties en genoeg-gedaan-hebben, met de-lat-halen, voldoende kennis en dapper-staande-blijven. Nee, het heeft juist te maken met eerbiedig knielen, je eigen onkunde en slapheid belijden en je verwonderen over Gods geweldige liefde en genade in Jezus. Dat is kind-zijn van God. En deze eenvoudige kinderen zullen straks dus – misschien wel tot hun eigen verbazing – met ere genoemd worden, openbaar gemaakt worden.

Maar ik denk bij die broertjes en zusjes van Jezus – die kinderen van God – ook aan nog iets anders: dat zij straks *openbaar gemaakt zullen worden*, heeft ook als

reden dat zij nu blijkbaar *niet* openbaar zijn. Dat zij nu misschien op dit moment in onze wereld over het hoofd gezien worden. Of wat onzichtbaar zijn.

Dat is altijd een belangrijk punt in Jezus' onderwijs geweest: die kinderen van de hemelse Vader, dat zijn meestal niet de grote namen van deze wereld. Het zijn degenen die met hun bescheiden mogelijkheden het goede hebben gezocht voor de mensen om hen heen en voor de wereld. Het zijn diegenen – zo vertelt Jezus met een gelijkenis – die een beker water hebben gegeven aan een dorstige, en een kleed aan een naakte. Het zijn degenen die gevangenen hebben bezocht, dus: diegenen die op die plekken present zijn waar anderen liever niet komen. Die kinderen van God werken als vrijwilliger in het hospice. Zij zijn liefdevolle mantelzorgers thuis. De kinderen van God laten een beetje vriendelijkheid zien aan diegene in de straat die iedereen afstoot. Die kinderen van God zoeken de vrede en zetten zich in voor de gerechtigheid, terwijl andere mensen hen voor gek verklaren en gewoon verder gaan met hun eigen leven. Die kinderen van God lijden mee met andere mensen, zonder hen te bemoeieren en 'omdat het zo'n goed gevoel geeft om iets voor een ander te doen', maar omdat ze echt om de ander geven. De kinderen van God durven echte keuzen te maken en zitten niet vast aan hun bezittingen. *Ze volgen de weg van Jezus, zonder aanzien, zonder opzien, zonder neer te zien op anderen, ze verliezen zichzelf daarin..., omdat ze Jezus hebben gevonden.* Herkent u zich wat in dit profiel?

Ik kan me wel voorstellen dat de schepping met reikhalzend verlangen uitkijkt naar het openbaar worden van die kinderen van God. Want het zal volgens mij een grote verrassing worden als straks bekend wordt welke eenvoudige mensen deze kinderen van God zijn...

Maar wat zal het ook een vreugde zijn! Want: vrijheid en heerlijkheid! Dat is de toekomst waar die kinderen van God van zullen genieten! De schepping kan niet wachten, zo zegt Paulus. Ik vind dat zo mooi dat Paulus hier over de schepping spreekt. Tot voor kort was mij dat eigenlijk niet zo opgevallen, maar door alle aandacht voor de aarde, voor duurzaamheid, klimaatverandering enzovoort lees je dit toch heel anders: straks zal ook de schepping vrijgemaakt worden. En daar kijkt de schepping naar uit. Die bomen voor je huis, ze kijken uit naar dat moment. Die vissen in de zee, ze zwemmen onrustig rond totdat... Want de schepping is straks niet slechts het decor, het toneel waarop de kinderen van God straks mogen stralen, als hun naam wordt genoemd. Nee, de schepping zal delen in die vreugde bij het openbaar worden van de kinderen van God. Die dieren, die wij nu vooral als producten zien ter verrijking van onze maaltijden, ze zullen hun vreugdegeluid laten horen. Die bomen die voor ons dienen als materiaal voor kozijnen of om een maand de Kerstsfeer wat in huis te brengen, zij zullen applaudiseren, zo zegt Jesaja. En de bergen, waar wij vanaf skiën nadat de sneeuwmachines weer voor een laagje sneeuw hebben gezorgd, zij zullen juichen. De mens staat dus helemaal niet zo volledig centraal, nu niet en straks niet. De hele schepping – die nu aan de zinloosheid is onderworpen, aan de slavernij van de verderfenis – die hele schepping zal straks juichen, zingen, delen in de vreugde van de kinderen van God. En daarom kijkt zij ook met reikhalzend verlangen naar dat moment uit, zoals Paulus dat zegt.

Wat een prachtig vooruitzicht hè?! Dat kringetje waarin wij ronddraaien en ronddraaien zonder dat er wezenlijk iets veranderd op deze wereld - weer een kerkelijk jaar voorbij - die kring zal een keer worden doorbroken. ... Omdat Jezus in onze kring is gekomen en de kring heeft geopend. Er is hoop, er is perspectief, er is een toekomst voor deze schepping van God en voor Gods kinderen. Er zal een moment komen dat hun reikhalzend verlangen zal worden vervuld!

En tot die tijd..., ja, tot die tijd zuchten wij, zegt Paulus. Zuchten. De hele schepping zucht (vers 22), zo vertelt Paulus... En ook wij, ook al zijn wij vol van de Heilige Geest en vol van geloof, ook wij zuchten, wij zuchten mee, zo zegt Paulus daar achteraan. Waarom? Waarom al dat gezucht, ook van kinderen van God?

Nou allereerst, denk ik, omdat wij in hetzelfde schuitje zitten als heel de wereld. Omdat ook wij hebben te maken met ziekten waar wij tegen hebben te vechten of waar wij niet tegenop gewassen zijn. Omdat ook wij bij het klimmen van de jaren allemaal last krijgen van ouderdomsverschijnselen. Omdat ook wij soms domme pech hebben en ons dingen overkomen die je niet kan rijmen en het leven soms echt niet fijn is. Daarom.

Wij zuchten mee, ook - of: vooral ook - omdat wij het lijden van deze wereld door ons heel laten gaan. Zoals de Heere Jezus voor deze wereld is gestorven, zo gaat ook ons deze wereld echt aan het hart. Zoals Hij Zich gegeven heeft voor al die mensen uit al die culturen, zo geven wij onszelf voor deze wereld. Want je bent familie van Hem, of je bent het niet.

Wij zuchten, wij zuchten met de schepping mee. Ja, wij zuchten *in onszelf*, zo zegt Paulus (vers 23). Want het is knap lastig om in twee werelden te staan: met beide benen in deze wereld, terwijl wij een heel nieuwe hemel en aarde verwachten, waarin de kinderen van God zullen worden bekend gemaakt. Het is ingewikkeld om zo in deze wereld te staan, terwijl wij niet van deze wereld zijn maar bij een ander Koninkrijk horen, het Koninkrijk van God. Niet-christenen hebben die dubbelheid niet, maar wij moeten het als kerk in die spanning zien uit te houden. Vol verwachting zijn en tegelijkertijd hier en nu de handen uit de mouwen. Uitzien naar Gods toekomst en tegelijkertijd om ons heen zien wat of wie onze liefde en aandacht vraagt.

Wij zuchten..., wij zuchten mee... maar het is niet slechts een klaaglijk zuchten..., of een belerend zuchten omdat anderen dit of dat..., nee, uiteindelijk is het een verlangend zuchten. Zoals een kind een diepe zucht slaat, als het aan zijn verjaardag denkt. Zoals een bruid zucht als ze wegdroomt vanwege haar huwelijksdag.

We gaan straks dus al zuchtende het nieuwe kerkelijk jaar in: weer hetzelfde kringetje. Weer een hoop rusteloosheid en ijdelheid tegemoet misschien. Maar weer een jaar dicht bij het moment waarop de schepping zal juichen en Gods kinderen zullen stralen.

'k Zal dan gedurig bij U zijn.